אישים באגרות הראי"ה

הרב יהודה פורת

רב שאליו הסביר הרב קוק את הסכמתו לבית הספר של המזרחי ביפו · שנות חייו אינן ידועות לנו

1 אגרות

דברי הרב קוק ודברי הרב שלמה אבינר, ונוסח האגרות המלא

igrot.shlomo-aviner.net

בקצרה

פרטים ביוגרפיים על הרב יהודה פורת לא מצאנו במקורות שבדקנו. מן האגרת עולה שהיה מן הרבנים שהתנגדו להסכמה שנתן הרב קוק לבית הספר של המזרחי ביפו.

הרב קוק על הרב יהודה פורת

באב תרס"ח (1908) כתב לו הרב קוק כדי "להשקיט כמה דאפשר את לב כל אוהבי" בעניין הסכמתו לבית הספר של "המזרחי" ביפו ("תחכמוני" (ראו בפרשת לימודי קודש וחול: "תחכמוני" והגימנסיה (תרס"ח-תרע"ד))). הגימנסיה העברית מושכת ילדים רבים, ולכן יש לחזק כל מוסד שמציל ילדים ממנה. אם יסלק את השגחתו, עלולים להשתלט על בית הספר מנהיגים מתנגדים. בכיתות הנמוכות אין לימוד שפה זרה, ולכן אין כאן האיסור הידוע. הרב קוק קרא שלא להיבהל מפחדים דמיוניים (כרך א', אגרת קנא).

האגרות

כרך א', אגרת קנא: בט"ז באב תרס"ח, מיפו: הסבר להסכמתו לבית הספר של המזרחי ביפו.

"מצאתי לנפשי חובה להשקיט כמה דאפשר את לב כל אוהבי ע"ד הסכמתי"

נוסח האגרות

1 האגרות שבהן נזכר הרב יהודה פורת, לפי סדר הכרכים, כל אחת עם התמצית שלה

אגרות הראי"ה – כרך א' – אגרת קנא

תמצית האגרת

תאריך ומקום: ט"ז מנחם אב תרס"ח - יפו **נמען:** הרב יהודה פורת

הרב קוק מסביר מדוע נתן הסכמה לבית הספר של 'המזרחי' ביפו. הגימנסיה (הרצליה) מיוסדת 'בדרך חצוף על כפירה' ומושכת ילדים רבים, ולכן יש לחזק כל מוסד שמציל ילדים ממנה. אם יסלק את השגחתו, עלולים להשתלט עליו מנהיגים מתנגדים. ראוי לקבל השגחה על כל מוסד שמבקש אותה, כדי לצמצם את הנזק. בכיתות הנמוכות אין לימוד שפה זרה, ולכן אין כאן האיסור הידוע. הרב קוק קורא שלא להיבהל מפחדים דמיוניים, ולחמש את החניכים לקראת מלחמת החיים.

עיקרי הדברים

- נימוקי ההסכמה לבית הספר 'המזרחי' ביפו.
- התנגדות לגימנסיה הרצליה.
- השגחה על מוסדות כדי למעט את הנזק.
- שאלת השפות הזרות.

נוסח האגרת

ב"ה[1], עה"ק[2] יפו ת"ו[3], ט"ז מנ"א[4] תרס"ח[5].

ידידי הרב הנעלה מוהר"י[6] פורת שליט"א[7], שלו'[8] וברכה.

מצאתי לנפשי חובה להשקיט כמה דאפשר את לב כל אוהבי ע"ד[9] הסכמתי, אשר נתתי למיסדי ביה"ס[10] ל"מזרחים" ביפו. כי היו בזה כמה טעמים עקריים, שע"פ[11] שיקול דעת נכונה לא הי'[12] אפשר באופן אחר.

הא'. אחרי שנתיסדה הגימנסיה, שהיא מיוסדת בדרך חצוף על כפירה מחלטת, והיא מושכת אלי' המון רב מילדינו, ראוי לנו לחזק כל כח אשר יולד שיציל איזה מספר ילדים מדי שנה בשנה מבאר שוחה זו. ע"כ[13] שמחתי על הצעתם ביסוד ביה"ס, שעכ"פ[14] ישמר בו יסוד היהדות.

הב'. אם הייתי מסלק את השגחתי מזה, אז אפשר הדבר שיפלו ע"ז[15] מנהיגים כאלה, שיעמדו לנו לשטן בכל דרכי התורה, ויתוסף לנו צר ואויב, נוסף על הצנינים הרבים אשר סבונו כבר.

הג'[16]. לפי דעתי ראוי לנו עכשו לקבל השגחה על כל מוסד שירצה להיות תחת השגחתנו, אע"פ[17] שאין אנו מרוצים מיסודו, כדי שעכ"פ נמעט כמה דאפשר ע"י[18] השפעתנו.

הד'. ע"פ[19] התכנית שלהם ירצו להתחיל ממחלקות הנמוכות, ותעברנה איזו שנים שלא ילמדו בו שום שפה זרה, ואין זה לפי-זה בכלל האיסור הידוע, וכשיגיע הזמן בעוד משך שנים, ויהי'[20] צורך לדבר ע"ד שפות אחרות, אז נחכם בדבר אי"ה[21] לעשות על צד בירור של היתר.

ואחרי כל אלה לא חשבתי שיפרסמו שהוא תחת הנהגתי. מ"מ[22] אחרי שעשו ופרסמו - גם זו לטובה בע"ה[23], למען נפקח את עינינו לדעת באורח שכל איך להציל את אה"ק[24] מיד מחריביה, ע"י מה

שנחמש את חניכינו בכחות למלחמת החיים, ולא ע"י שיטות כאלה המביאות רפיון-רוח ועצבון, המחשיכות את אור הנשמה ומביאות התגברות לבעלי פרצים, אשר רבו בעוה"ר[25].

ואקוה, שכל אשר יש להם יראת-שמים של אמת יקיימו "בצדק תשפט א"ע", ולא יבהלו כלל מהפחדים הדמיוניים, העלולים לעלות על לב כל מי שאינו שם דרכיו בעומק עיון לדעת איך לעבוד את השי"ת[26] בלב-נכון ובשכל טוב. ואנן שליחותייהו דרבנן קשישי קא עבדינן, שאם הי' לפניהם מצב אה"ק כמו שהוא עכשיו ודאי היו נותנים ידם עמנו, לגבר חילים, לדורות הבאים שלא יהיו יראי ד' וחושבי שמו נשפלים נגד הרשעים המרימים קרן בגאוה.

הנני דור"ש[27] ידידי הה"ג[28] מהרי"מ[29] שי'[30]. חזקו ואמצו אהובי נפשי, והי'[31] חדות ד' מעוזכם, ובאורו לנו אור, כנה"ר[32] ונפש ידי"ע[33] דוש"ת[34] באה"ר[35],

הק' אברהם יצחק ה"ק

---

1. ב"ה - ברוך השם
2. עה"ק - עיר הקודש
3. ת"ו - תבנה ותכונן
4. מנ"א - מנחם אב
5. תרס"ח - השנה תרס"ח (1907/1908)
6. מוהר"י - מורנו הרב רבי שם שמתחיל באות י (כגון יעקב / יצחק / יוסף / יהודה / ישראל) - הפירוש המדויק תלוי בשם האדם
7. שליט"א - שיחיה לאורך ימים טובים אמן
8. שלו' - שלום
9. ע"ד - על דבר
10. ביה"ס - בית הספר
11. שע"פ - שעל פי
12. הי' - היה
13. ע"כ - על כן
14. שעכ"פ - שעל כל פנים
15. ע"ז - על זה
16. הג' - הגאון
17. אע"פ - אף על פי
18. ע"י - על ידי
19. ע"פ - על פי
20. ויהי' - ויהיה
21. אי"ה - אם ירצה השם
22. מ"מ - מכל מקום
23. בע"ה - בעזרת השם
24. אה"ק - ארץ הקודש
25. בעוה"ר - בעוונותינו הרבים
26. השי"ת - השם יתברך
27. דור"ש - דורש שלום
28. ה"ג - הרב הגאון
29. מהרי"מ - מורנו הרב רבי שמות שמתחילים באותיות י, מ (למשל: יעקב + משה) - הפירוש המדויק תלוי בשם האדם
30. שי' - שיחיה

31. והי - והיה
32. כנה"ר - כנפשו הרמה
33. ידי"ע - ידידו עוז
34. דוש"ת - דורש שלומו ותורתו
35. באה"ר - באהבה רבה